

uitsluiting van de EVC wenselijk was, maar Drees, minister van sociale zaken (en een man die wist dat elke rechtgeaarde communist het op de ondergang van de sociaal-democratie had gemunt), stelde zich met beslistheid op het standpunt dat enige vorm van erkenning van de EVC pas toelaatbaar was als zij, zoals het NVV, de RKWV en het CNV hadden gedaan, zich bereid verklaarde, conflicten steeds in overleg op te lossen en daarmee afstand te doen van het stakingswapen. Drees voelde zuiver aan dat de materiële nood in brede kringen een zo grote ontevredenheid had gewekt dat stakingen, in één plaats begonnen, gemakkelijk tot andere konden overslaan – daar stond tegenover dat, naar aangenomen mocht worden, de publieke opinie als geheel elke staking zou zien als een bron van vertraging bij de nationale wederopbouw en dus zou afwijzen; eventueel zou op die publieke opinie een beroep kunnen worden gedaan.

★

Nadat midden juni '45 de bemanning van een schip dat baggerwerkzaamheden verrichtte in de haven van IJmuiden, in staking was gegaan omdat zij in tegenstelling tot de havenarbeiders van IJmuiden geen Britse sigaretten kreeg, kwam het later in juni, op de 27ste, tot een veel groter arbeidsconflict in Rotterdam.¹ De havenarbeiders hadden er steeds een onzekere positie gehad en toen zij na de bevrijding schepen met levensmiddelen en andere hulpgoederen begonnen te lossen, bleek hun dat zij moesten werken conform een uit '37 daterende collectieve arbeidsovereenkomst die hun geen vast weekloon had toegekend. In mei waren de rantsoenen nog zo laag (hetgeen betekende dat in de meeste gezinnen nog honger werd geleden) dat, nadat het eerst tot massale diefstal was gekomen, goedgevonden werd dat de havenarbeiders van de levensmiddelen die zij losten, af en toe iets naar huis mochten meenemen; dat werd door de BS gecontroleerd – vond de BS dat men te veel meenam, dan werd dat teveel afgenomen. Die voorrechten werden op 9 juni ingetrokken. In de middag of avond nu van de 27ste (de dag waarop Schermerhorn zijn programmatische toespraak hield) wilde de BS een sleepboot die in de Waalhaven een groep arbeiders naar de wal bracht, controleren. De

¹ Wat wij over de grotere stakingen vermelden, is hoofdzakelijk gebaseerd op het in '76 verschenen werk van P. Coomans, T. de Jong en E. Nijhoff: *De Eenheidsvakcentrale (EVC), 1943-1948*.